

Arboregels voor onderhoud en keuring van machines

'Voorkom ongelukken en waarborg continuïteit bedrijfsvoering'

De winter is traditioneel de periode voor 'klusjes', waaronder het onderhoud van machines. Waar niet alle telers zich van bewust zijn, is dat het structureel onderhouden en keuren van machines en arbeidsmiddelen ook verplicht is vanuit de Arbowetgeving. Deze dienen minimaal een keer per jaar te worden gekeurd. Dit levert u als ondernemer veel op: u zorgt ervoor dat uw medewerkers veilig met deze machines en materialen kunnen werken én waarborgt de continuïteit van uw bedrijfsvoering.

ANK VAN LIER, FRUITTEELT@NFOFRUIT.NL

Het veilig kunnen werken met machines en materialen op bedrijven is een taak van de werkgever: hij is verantwoordelijk en aansprakelijk. De hamvraag is dan natuurlijk hoe je dit concreet vormgeeft. "Je bent als ondernemer verplicht om de machines en arbeidsmiddelen die aan slijtage onderhevig zijn en die risico's kunnen opleveren bij gebruik, regelmatig te onderhouden en te keuren", licht Peter Bredius toe. Hij is preventieadviseur en veiligheidsdeskundige bij Stigas. "De Arbowetgeving schrijft niet expliciet voor hoe en hoe vaak dit precies moet gebeuren. Dat moet je als ondernemer zelf bepalen, op basis van hoe intensief je machines en materialen gebruikt. Stelregel is wel dat machines en arbeidsmiddelen minimaal een keer per jaar moeten worden

gekeurd. Je mag hier alleen van afwijken met een serieuze onderbouwing. Bijvoorbeeld wanneer je kunt aantonen dat je een machine of arbeidsmiddel slechts een keer in de vier jaar gebruikt."

Wat valt er nu precies binnen de categorie 'machines en arbeidsmiddelen'? Peter Tamsma, Manager Preventieadvies bij Stigas: "Dat gaat van een elektrische snoeischaar tot een trekker, shovel en een sorteerlijn. Maar ook een magazijnstelling, een elektrische roldeur en een hamer kunnen hieronder vallen. In feite alle machines en arbeidsmiddelen waarbij slijtage aan de orde is en die risico's met zich mee kunnen brengen bij gebruik."

Bredius geeft aan dat het onderhoud van machines

en arbeidsmiddelen vooral draait om het smeren en vervangen van kapotte en versleten onderdelen. "Bij de keuring check je vooral de staat van de machine of het arbeidsmiddel; kan dit nog veilig worden gebruikt? Onderhoud en keuring zijn dus twee verschillende dingen." Een teler mag volgens de deskundigen ook zelf beslissen door wie hij het onderhoud en de keuring laat uitvoeren: dit kan hij in eigen beheer doen of uitbesteden aan een extern bedrijf. Bredius: "Degene die een keuring uitvoert, moet natuurlijk wel weten op welke punten hij moet letten. Voldoende technische kennis is daarom een must. Je kunt er bijvoorbeeld voor kiezen om een medewerker met een technische opleiding te laten keuren."

Richtlijnen bij keuring

Vanuit de Arbowetgeving zijn er geen specifieke lijsten met punten waarop machines en arbeidsmiddelen gekeurd moeten worden. "Ook wat dit betreft legt de overheid de verantwoordelijkheid dus bij de onderne-

WAT KAN STIGAS VOOR U BETEKENEN?

De experts van Stigas bezoeken regelmatig bedrijven in het kader van een Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E). Hierbij zijn zij ook alert op machineveiligheid en de wettelijke Arbo-verplichtingen wat betreft keuren en onderhoud. Daarnaast denken zij mee over hoe en door wie het onderhoud en de keuring het beste kunnen worden uitgevoerd. Stigas beschikt daarnaast over keuringslijsten voor bepaalde materialen, die ondernemers kunnen gebruiken als leidraad. Meer informatie is te verkrijgen via de Stigas Servicedesk (085) 044 07 00.

Ook de Arbocatalogus van Stigas bevat veel informatie over machineveiligheid en over onderhoud en de inspectie van machines en arbeidsmiddelen. Deze catalogus is in te zien via [Fruittteelt | Arbocatalogus \(stigas.nl\)](#). U vindt hierin ook een Checklist Machineveiligheid, die is opgesteld voor aankoop en ingebruikname van nieuwe of tweedehandsmachines. Deze checklist biedt ook nuttige handvatten voor het onderhoud en keuren van machines.

*Zelfgebouwde machine zonder CE-markering.
Foto: Stigas*

mer. En ook daarom is het zaak om een deskundig persoon je machines te laten keuren, die wéét waarop hij of zij moet letten", licht Tamsma toe. "Eventueel kun je een keuringslijst opvragen bij een leverancier of fabrikant. Daarnaast heeft Stigas keuringslijsten voor bepaalde machines en materialen: bijvoorbeeld ladders, magazijnstellingen, hoogwerkers en trapjes. Deze kun je gebruiken als leidraad. Daarbij moeten ondernemers de machines ook onderhouden en keuren vanuit GlobalGAP. De lijst die je hiervoor gebruikt, kun je ook gebruiken vanuit de verplichting vanuit de Arbowet." Fruittelers zullen er meestal voor kiezen om het onderhoud en de keuring van heftrucks en grotere machines uit te besteden aan een gespecialiseerd bedrijf, aldus Bredius. "Maar een magazijnstelling en andere kleinere arbeidsmiddelen keuren ze doorgaans zelf. Alhoewel 'keuren' in dit verband een groot woord is; 'inspectie' is een betere term. Overigens moet van iedere keuring c.q. inspectie een rapport worden opgesteld. Ook dit kan een ondernemer naar eigen inzicht doen en hierbij kunnen de keuringslijsten van Stigas een hulpmiddel vormen. Hierop vind je aan welke zaken en onderdelen zijn gekeurd en voldoen. Daarnaast moet elke gekeurde

*Machines en arbeidsmiddelen moeten minimaal een keer per jaar worden gekeurd.
Foto's: NFO*

machine of arbeidsmiddel worden voorzien van een keuringssticker, die online op heel veel plekken te verkrijgen zijn.”

Stappen te zetten

De Stigas-experts geven toe dat het onderhoud en keuren behoorlijk wat vraagt van ondernemers. Tamsma: “Maar dat levert de teler ook veel op: je weet zeker dat jouw medewerkers met veilig materieel werken én dat je machines ook werken op het moment dat je ze nodig hebt. Ofwel: je voorkomt ongelukken en waarborgt de continuïteit van je bedrijfsvoering.”

Daarnaast controleert De Nederlandse Arbeidsinspectie volgens de experts regelmatig of ondernemers het onderhoud en de keuring naar behoren uitvoeren.

“Is er iets niet in orde, dan kun je een waarschuwing krijgen. Maar wanneer er echt een ongeluk gebeurt als gevolg van slecht onderhoud, kan dit een flinke boete opleveren”, benadrukt Bredius. Hij ziet in de praktijk dat fruittelers dikwijls wel aandacht hebben voor onderhoud en keuring van machines in het kader van voedselveiligheid, maar dat deze zaken minder tussen de oren zitten als het gaat om arbeidsveiligheid. “Wat dit betreft zijn er nog stappen te zetten. Een ander aandachtspunt is dat fruittelers regelmatig zelf machines bouwen, die dan niet voldoen aan de machineveiligheidseisen. Deze machines moeten zijn voorzien van een CE-markering en voldoen aan de wettelijke richtlijnen voor machineveiligheid. Voor het verkrijgen van een CE-markering moet je een traject doorlopen. Dit mag je zelf doen, maar vanwege de complexiteit is het verstandig om je hierbij te laten ondersteunen. Dit kan echter wel tienduizenden euro’s kosten.”

Tot slot moeten medewerkers ook wéten hoe ze moeten omgaan met materialen. “Je kunt alles controleren en keuren, maar als medewerkers middelen en machines verkeerd gebruiken, kunnen er alsnog ongelukken gebeuren”, besluit Bredius. ●